

פרשת בהר – מסע לחירות אמיתית

פרשת **בהר** עוסקת בלב ליבה של מהות האדם – **בחירותו**. אם נתבונן בנושאים המרכזיים שבפרשה, ניווכח כי כולם שזורים סביב רעיון החירות, לא כחזון רחוק אלא כהנחיה מעשית המופיעה ברובדי החיים השונים.

הפרשה נפתחת עם **שנת השמיטה ושנת היובל** – מושגים שמעבר לממד החקלאי והכלכלי, מגלמים תפיסת עולם של שחרור: שחרור האדם מהמרוץ החומרי ומהתלות הכלכלית המתמדת. בשנת היובל, לדוגמה, חוזרת הקרקע לבעליה המקוריים, ועבדים משתחררים – סימן מובהק לכך שהקניין החומרי איננו מוחלט, והאדם איננו עבד לרכושו.

מכאן ממשיכה הפרשה לאיסור **ריבית**, שאף הוא מנגנון שמונע שעבוד כלכלי של אדם לאדם.

גם **דיני עבד עברי** נידונים בפרשה, והמסר ברור – גם כאשר אדם נמכר לעבדות, אין זו זהותו הקבועה. התורה קובעת גבולות זמן ומעניקה תקווה לתחייה ולשיבה לחירות.

בסיום הפרשה מופיע פסוק שנראה במבט ראשון תלוש מהקשרו, אך הוא למעשה שיא המסר:

"לא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִים וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה לֹא תִקְיֻמוּ לָכֶם וְאָבֶן מִשְׁפָּט לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, אֶת שְׁבֹתִי תִשְׁמְרוּ וּמִקֻּדְשִׁי תִירָאוּ אֲנִי ה'"

עבודת האלילים, על שלל צורותיה, היא **עבדות רעיונית ורוחנית**. אדם שמשתחוה לחומר – לפסל, למעמד, לרכוש – מאבד את חירותו הפנימית.

התורה בכוונה מדגישה את האיסור להשתחוות על אבן משכית, לא להיות כנועים לעבודה זרה.

התורה מציבה בפנינו שלושה מימדים לפעולה:

עולם – שנה – נפש המקום, הזמן והאדם.

החירות בפרשה היא בשלושת התחומים:

- **השבת** – חירות בזמן. יום אחד בשבוע שבו עוצרים את המרוץ, משתחררים מהמנגנונים החומריים ומתחברים לרוח, למשפחה ולעצמנו.
- **המקדש** – חירות במקום. מרחב שבו נוכחות ה' גוברת על החומר, מקום של קדושה שבו האדם נזכר בזהותו העליונה.
- **הנפש** – האדם עצמו, מוזמן לצאת לחירות פנימית, לנקות את לבבו מהשעבודים הרוחניים והנפשיים.

בין **פסח לשבועות** אנו נעים במסע – מהחירות הגשמית אל החירות הרוחנית. החירות האמיתית, לדברי חז"ל, היא **"אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה"** רק תורה אלוקית נצחית יכולה לגאול את האדם מכבלי הזמן, החברה, והאופנות המשתנות.

הסמארטפון – שעבוד מודרני

אחד האתגרים הגדולים ביותר של דורנו הוא **הסמארטפון** – לכאורה כלי יעיל, אך בפועל הוא משעבד את האדם בצורה עמוקה וכמעט בלתי נראית.

- **התמכרות והתראות בלתי פוסקות:** עיצוב אפליקציות נועד לעורר דופמין במוח – וכך נוצרת תלות. ההתראות קוטעות ריכוז, שינה ומנוחה.
- **שליטה בזמן:** במקום לבחור כיצד נבלה את זמננו, אנו נשאבים למכשיר, מבלי לשים לב. הזמן מנוהל על ידי אלגוריתמים, לא על ידי הרצון שלנו.
- **פגיעה בפרטיות ובתודעה:** מידע אישי נאסף באופן קבוע ומשמש להשפעה מסחרית ורגשית. האדם הופך לאובייקט מנוהל.
- **החלשת חשיבה עצמאית:** השימוש הקבוע באפליקציות ניווט, חיפוש ותקשורת מפחית את היכולת לזכור, לשקול ולהתמצא.
- **ניכור חברתי:** גם בזמני קירבה – הסמארטפון נמצא במרכז, על חשבון קשרים אמיתיים, שיחה, והקשבה.

הקריאה לחירות בדור הדיגיטלי

החירות של פרשת בהר איננה זיכרון היסטורי – אלא אתגר אקטואלי. אנו כיחידים, משפחות וחברה שלמה, נדרשים להרים את הראש ולבחור לצאת לחירות אמיתית, לפתח דרכים ושיטות לחירות.

יהי רצון שנזכה בימים אלו לאומץ להשתחרר, לעצור, ולהתקרב למהות הפנימית שלנו – דרך התורה וחיבור עמוק לפנימיותנו.

כך נוכל לפרוץ דרך חדשה – לא רק לעצמנו, אלא לעולם כולו, כפי תפקידו וייעודו של עם ישראל.